

ENTREVISTA A

Martí Nadal i Castells

director de l'Editorial Alpina

Martí Nadal porta gairebé 30 anys a l'Editorial Alpina, de la qual actualment és director. Tota una vida, personal i professional, fomentant la cultura excursionista i el coneixement, el respecte i l'amor per la natura i la muntanya. L'Editorial Alpina enguany celebra el seu 75è aniversari. Referent en la publicació de mapes i guies de muntanya, Alpina va ser fundada el 1946 pel geògraf granollerí Salvador Llobet i Reverter (1908-1991), qui va ser també un dels impulsors de l'Agrupació Excursionista de Granollers el 1928.

Molts vallesans i catalans hem crescut amb una guia Alpina a casa. Recordes el teu primer mapa?

Vaig tenir la sort que els meus pares em van apuntar a colònies. Una de les coses que ens ensenyaven, que trobo a faltar ara, és a fer servir mapes. Anàvem a la Casa Nova d'en Crous i recordo perfectament que el meu primer mapa va ser el del Montseny, de color taronja. Quan vaig entrar a treballar aquí farà aviat trenta anys vaig dir "però si és l'Alpina, si són els mapes que hem fet servir sempre per anar a caminar!".

Vas entrar a treballar a l'editorial el 1993, amb poc més de 20 anys. Com valeres els teus primers anys a Alpina?

Vaig començar a l'editorial que just acabava d'arribar de la mili. Com a excursionista, m'esperava que l'Alpina estigués en un gran edifici i vaig entrar a treballar a la casa pairal del Dr. Salvador Llobet. Enviàvem tots els paquets: havíem d'embolicar, anar a Correus... Des dels inicis al magatzem, he passat per tots els departaments, fins ara, que porto la direcció editorial. Va molt bé perquè coneixes tot el procés i això ajuda molt. Encara estem fent paquets i encartant, i més ara amb la Covid. Som una empresa molt familiar.

Quins moments destacaries de la teva trajectòria a Alpina?

N'hi ha hagut de bons i també de dolents. Destacaria a partir de l'any 95, que vam implantar tot el tema tecnològic. Va ser un canvi molt gran passar de fer els mapes a mà a un sistema digital. Una aposta molt

força, cara i arriscada, que va sortir bé. Vam poder començar a fer mapes que podien competir amb els mapes francesos que hi havia en aquells moments, inclús els de l'Institut Geogràfic Nacional. Es va incorporar el GPS al treball de camp, programes de recollida de dades, que permeten fer els mapes molt més precisos. Però sense perdre l'essència d'Alpina, que és el treball de camp. Hi ha mapes que hem trigat set i vuit mesos a fer-ne el treball de camp, amb 30 i 40 col·laboradors coneixedors del territori. Seguim anant i trepitjant el territori, agafant dades... Ens agrada que la seva gent s'involucri en els mapes. Per fer un mapa, primer de tot demanem permís.

"La cultura excursionista no s'hauria de perdre, ens fa millors persones"

I moments no tan bons?

A l'editorial Alpina, l'any 92 hi va haver un conflicte entre els socis i el fons de tota la cartografia que hi havia va desaparèixer. L'hem anat trobant, comprant, recuperant amb molta ajuda d'aportacions privades... Tots els mapes antics que jo tenia, els vaig portar a l'editorial. Ara ja hem recuperat tot el fons, dos exemplars de cada, des del 46 fins avui. De mals moments, recordo sobretot la forta crisi que vam patir el 2012/13. Amb la baixada de vendes vam haver de fer una reestructuració de personal. Havíem arribat a ser deu i ara som quatre. Ens en vam sortir com vam poder fins que ha arribat el que ha arribat ara, que ha estat una castanya.

Com està afectant la Covid-19 a l'editorial?

Nosaltres vivim del turisme i no només del de la

"El coneixement del territori t'ajuda a respectar l'entorn. Jo sempre recomano agafar un mapa i perdre't"

Catalunya interior i Pirineus, sinó que treballem molt a Illes Balears i Canàries, i això està sent un desastre absolut. Portem ja molt de temps sense poder vendre perquè està tot tancat. Nosaltres som una empresa cultural vinculada al turisme. Hem rebut algunes ajudes de la Generalitat, però hem patit més que les editorials convencionals. El nostre públic necessita sortir i si t'ho priven... Sí que és veritat que a l'estiu hi va haver un boom molt gran de gent que va anar a la muntanya, però no compensa el públic estranger.

Alpina ha anat evolucionant i diversificant l'activitat amb nous projectes literaris, contes infantils...

L'editorial de muntanya s'ha diversificat amb nous productes sobretot per al públic familiar. Vam iniciar una sèrie de guies que es diuen "Camins de l'Alba", també una de mapes temàtics i de guies excursionistes. Ara fem els mapes més visuals i esquemàtics, amb menys lectura i amb suggeriments de què es pot visitar. Cada vegada els mapes són més precisos i es fan tiratges més petits per poder anar actualitzant la cartografia. Un mapa, quan surt al carrer, és viu. També hem anat col·laborant amb les entitats, com el primer mapa de Granollers fet amb col·laboració de l'Agrupació Excursionista. Altres col·laboracions esporàdiques com llibres temàtics per Festa Major o les guies de descoberta dels entorns de Granollers fetes amb l'Ajuntament. M'agrada implicar-me en la meua ciutat.

En narrativa, vam tenir l'oportunitat de publicar un autor local i això va donar peu a la col·lecció "Marcòlic". Sense cap més afany que fer una contribució a la cultura comarcal i de Granollers, hem publicat uns 20 títols. Però el pilar fonamental d'Alpina són els mapes i les guies i, en moments de crisi, hem hagut d'aturar altres projectes per donar força a l'activitat fonamental, fins que ens recuperem d'aquest sotrac que patim ara.

Quins actes o noves edicions teniu previstes per commemorar el 75è aniversari?

Teníem pensat fer alguna cosa, però amb la pandèmia no ens sembla adequat celebrar cap acte amb persones. Estem pensant fer una exposició, però encara no és del tot segur. També alguna sorpresa vinculada amb l'Agrupació Excursionista. Tot dependrà de l'evolució de la pandèmia. De moment, anirem fent petites accions d'aniversari amb producte, com la reedició del mapa de Sant Llorenç del Munt, en què regalem el facsímil del primer mapa de l'editorial, que ha agradat moltíssim. També tenim pensat fer el primer mapa que va sortir del Pirineu, l'Aneto.

I farem unes caixes de regal per guardar mapes. Estem molt contents dels missatges que hem rebut pel 75è aniversari. El millor reconeixement, el dels excursionistes. La tasca més important que s'ha fet tots aquests anys a l'editorial, des de la fundació, publicant en català en plena dictadura, fins ara, és promoure la cultura excursionista. I no s'hauria de perdre. La cultura excursionista, com tota la cultura, ens fa millors persones.

"Cada vegada els mapes són més precisos i es fan tiratges més petits per poder anar actualitzant la cartografia. Un mapa, quan surt al carrer, és viu"

Teniu novetats previstes de cara a Sant Jordi?

De comarcal sí que n'hi haurà una, el Farell. I estem preparant també la part que ens faltaria del Baix Vallès que és Gallecs. I amb això ja tindriem cartografiat tot el Vallès Oriental a l'escala excursionista.

Quins mapes o guies recomanaries a les granollerines i granollerins per descobrir l'entorn?

Tenim el mapa de Granollers, els Cingles de Bertí, el Montseny..., que s'han fet nous. I el mapa del Farell. Hi ha molt recorregut. Tenim una comarca molt maca en l'àmbit excursionista i de descoberta. És molt important que la gent vagi a la muntanya. Amb un mapa el que fas és ampliar coneixements. Hi ha massificacions perquè tothom anem a pujar el Matagalls, però la muntanya és molt àmplia. I el mateix passa a Granollers. Fora de la riera hi ha molts itineraris, pots descobrir la serra de Ponent, la de Llevant, arribar-te a Vilanova. Això és el que et dona el mapa: coneixement. I el coneixement t'ajuda a respectar molt més l'entorn. Jo sempre recomano agafar un mapa i perdre't.

Martí Nadal al parc del Puig de les Forques amb un dels mapes de descoberta dels entorns de Granollers

